

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

LÂM TUẤN KHANH

NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG CÔNG TÁC ĐÀO TẠO NGHỀ
TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH YÊN BÁI

Chuyên ngành: Quản lý kinh tế
Mã số: 60-34-01

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. Đỗ Anh Tài

THÁI NGUYÊN - 2012

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan, bản luận văn tốt nghiệp này là công trình nghiên cứu thực sự của cá nhân, được thực hiện trên cơ sở nghiên cứu lý thuyết, kiến thức khoa học, nghiên cứu khảo sát tình hình thực tiễn với sự hướng dẫn của **PGS.TS. Đỗ Anh Tài**.

Các số liệu, tính toán trong luận văn là trung thực, các luận điểm và phương hướng giải pháp đưa ra xuất phát từ thực tiễn và kinh nghiệm, chưa từng được công bố trên dưới bất kỳ hình thức nào trước khi trình bày, bảo vệ và công nhận bởi: “Hội đồng đánh giá Luận văn tốt nghiệp Thạc sĩ Quản lý Kinh tế”.

Một lần nữa tôi xin khẳng định về sự trung thực của lời cam kết.

Tháng 8 năm 2012

Tác giả

Lâm Tuấn Khanh

LỜI CẢM ƠN

Xin chân thành cảm ơn **PGS. Tiến sĩ: Đỗ Anh Tài** đã tận tình hướng dẫn từ việc xây dựng đề cương đến khi hoàn thành luận văn và quý thầy, cô Khoa sau Đại học, trường Đại học Kinh tế và Quản trị Kinh doanh Thái Nguyên đã truyền dạy những kiến thức quý báu trong chương trình cao học và giúp đỡ để tôi hoàn thiện Luận văn được thuận lợi.

Cám ơn sâu sắc tới phòng Dạy nghề, phòng Việc làm và An toàn lao động tập thể cán bộ, giáo viên Trường trung cấp nghề Nghĩa Lộ thuộc Sở Lao động Thương binh và Xã hội tỉnh Yên Bái đã nhiệt tình trao đổi, góp ý và cung cấp thông tin tư liệu.

Tháng 8 năm 2012

Tác giả

Lâm Tuấn Khanh

MỤC LỤC

Lời cam đoan.....	i
Lời cảm ơn	ii
Mục lục.....	iii
Danh mục các ký hiệu, các chữ viết tắt.....	vi
Danh mục các bảng, hộp thông tin.....	vii
Danh sách các biểu đồ, sơ đồ	viii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu	2
2.1. Mục tiêu chung.....	2
2.2. Mục tiêu cụ thể.....	2
3. Đối tượng, phạm vi nghiên cứu của đề tài.....	3
3.1. Nội dung nghiên cứu.....	3
3.2. Phạm vi nghiên cứu.....	3
4. Đóng góp mới của đề tài	3
Chương 1: TỔNG QUAN TÀI LIỆU NGHIÊN CỨU VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU.....	5
1.1. Lịch sử vấn đề nghiên cứu	5
1.2. Đào tạo nghề - công cụ phát triển nguồn nhân lực địa phương.....	6
1.2.1. Các quan niệm.....	6
1.2.2. Các hình thức đào tạo nghề.....	9
1.2.3. Những vấn đề cơ bản về chất lượng đào tạo nghề, các yếu tố ảnh hưởng đến chất lượng đào tạo nghề	10
1.2.4. Ảnh hưởng của đào tạo nghề tới phát triển KT-XH	13
1.3. Phương pháp nghiên cứu của Đề tài	15
1.3.1. Câu hỏi nghiên cứu của Đề tài	15
1.3.2. Phương pháp nghiên cứu	15
Chương 2: THỰC TRẠNG NGUỒN NHÂN LỰC, ĐÀO TẠO NGHỀ VÀ NHU CẦU SỬ DỤNG NGUỒN NHÂN LỰC, LAO ĐỘNG.....	18
CỦA TỈNH YÊN BÁI	18
2.1. Đặc điểm của địa bàn nghiên cứu	18
2.1.1. Điều kiện tự nhiên.....	18
2.1.2. Đặc điểm kinh tế	19

2.1.3. Đặc điểm xã hội	21
2.2. Thực trạng nguồn nhân lực	23
2.2.1. Quy mô và tốc độ dân số và nguồn nhân lực.....	23
2.2.2. Hiện trạng đào tạo nguồn nhân lực	28
2.2.3. Thực trạng lao động ở tỉnh Yên Bái	29
2.3. Thực trạng công tác đào tạo nghề Bái giai đoạn 2001 - 2010.....	32
2.3.1. Công tác quản lý nhà nước về đào tạo nghề	32
2.3.3. Quy mô đào tạo nghề và cơ cấu đào tạo nghề của các cơ sở dạy nghề công lập trên địa bàn tỉnh Yên Bái.....	34
2.3.4. Cơ sở vật chất, trang thiết bị dạy nghề, chương trình, giáo trình	35
2.3.5. Kết quả đạt được	39
2.3.6. Liên kết đào tạo, xuất khẩu lao động	42
2.4. Đánh giá của học sinh, sinh viên tham gia học nghề về công tác đào tạo nghề tại cơ sở dạy nghề.....	42
2.4.1. Về sinh hoạt đoàn thể, đời sống và những nhận xét chung	43
2.4.2. Về trang thiết bị dạy nghề.....	44
2.4.3. Về chất lượng, chương trình dạy nghề và phương thức, tổ chức đào tạo	46
2.4.4. Về công tác giảng viên, giáo viên và phương pháp đào tạo	51
2.5. Thực trạng trình độ chuyên môn kỹ thuật và những đánh giá lao động tại các doanh nghiệp tại tỉnh Yên Bái	53
2.5.1. Trình độ học vấn người lao động.....	53
2.5.2. Trình độ chuyên môn kỹ thuật của nguồn lao động Yên Bái	54
2.5.3. Một số chỉ tiêu khác phản ánh chất lượng của nguồn lao động Yên Bái.....	58
2.6. Những yếu kém, nguyên nhân của sự yếu kém của công tác đào tạo nghề trên địa bàn tỉnh Yên Bái	62
2.6.1. Công tác tuyên truyền và nhận thức chưa đúng về dạy nghề, học nghề	62
2.6.2. Về cơ chế chính sách, phân công đào tạo, quản lý nhà nước với công tác dạy nghề của tỉnh chưa hợp lý.....	62
2.6.3. Về quy mô, chất lượng, cơ cấu đào tạo	64
2.6.4. Về năng lực đào tạo của các cơ sở dạy nghề	65
Chương 3: MỘT SỐ GIẢI PHÁP CƠ BẢN NHẪM NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG CÔNG TÁC ĐÀO TẠO NGHỀ TỈNH YÊN BÁI GIAI ĐOẠN 2010 - 2015.....	68
3.1. Định hướng phát triển KT-XH giai đoạn 2011-2020	68
3.1.1. Quan điểm phát triển.....	68
3.1.2. Mục tiêu tổng quát	68
3.2. Dự báo nhu cầu phát triển nguồn nhân lực	70
3.2.1. Dự báo về cung lao động	70
3.2.2. Dự báo về cầu lao động trên các lĩnh vực đến 2015 và 2020	71
3.3. Tác động của đào tạo nghề tới sự phát triển KT-XH tại tỉnh Yên Bái.....	73

3.4. Một số giải pháp cơ bản nhằm nâng cao chất lượng công tác đào tạo nghề của tỉnh.....	75
3.4.1. Nâng cao chất lượng công tác thông tin tuyên truyền và nhận thức về dạy nghề, học nghề trong giai đoạn hiện nay.....	75
3.4.2. Các giải pháp về quản lý nhà nước.....	76
3.4.3. Đổi mới chính sách và cơ chế quản lý các cơ sở dạy nghề.....	77
3.4.4. Đào tạo nghề gắn liền với việc đảm bảo an sinh xã hội tại địa phương....	81
3.4.5. Các nhóm giải pháp khác.....	82
KẾT LUẬN.....	88
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	90

DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU, CÁC CHỮ VIẾT TẮT

ASXH	An sinh xã hội
CNH, HĐH	Công nghiệp hóa, hiện đại hóa
CTĐT	Chương trình đào tạo
DS KHH GD	Dân số Kế hoạch hóa Gia đình
ĐH KTQD	Đại học kinh tế Quốc dân
GDTX-HNDN	Giáo dục Thường xuyên - Hướng nghiệp Dạy nghề
GD&ĐT	Giáo dục - Đào tạo
GV	Giáo viên
KT-XH	Kinh tế - Xã hội
KH&ĐT	Kế hoạch và đầu tư
KHKT	Khoa học kỹ thuật
NNPTNT	Nông nghiệp phát triển nông thôn
HDI	Chỉ số phát triển con người
TB&XH	Thương binh và Xã hội
TCN	Trung cấp nghề
THCS	Trung học cơ sở
THPT	Trung học phổ thông
TT	Trung tâm
UBND	Ủy ban nhân dân
XKLD	Xuất khẩu lao động

DANH MỤC CÁC BẢNG, HỘP THÔNG TIN

Bảng 2.1: Nguồn lao động tỉnh Yên Bái, 2005-2010	29
Bảng 2.2: Sử dụng nguồn lao động Yên Bái, 2005-2010	31
Bảng 2.4: Phát triển đội ngũ Giáo viên dạy nghề tỉnh Yên Bái, 2006-2010 ..	36
Bảng 2.3: Tổng hợp kinh phí mục tiêu quốc gia dự án "Tăng cường năng lực đào tạo nghề" 2001-2010	37
Bảng 2.5 Kết quả và so sánh giữa các năm (2001 - 2005).....	39
Bảng 2.6: Kết quả và so sánh giữa các năm (2006- 2010)	40
Bảng 2.7: Những đánh giá của học sinh, sinh viên về các đơn vị đào tạo nghề ...	49
Bảng 2.8: Giảng viên, giáo viên và phương pháp đào tạo	52
Hộp thông tin 2.1: Đào tạo nghề tại Yên Bái.....	55
Bảng 2.9: Tỷ lệ lao động phải đào tạo lại sau khi tuyển dụng	57
Bảng 2.10: Đánh giá về lao động đã tốt nghiệp các trường dạy nghề đang làm việc trong các doanh nghiệp tỉnh Yên Bái	58
Hộp thông tin 2.2: Thái độ lao động qua ý kiến nhận xét về lao động	61

DANH SÁCH CÁC BIỂU ĐỒ, SƠ ĐỒ

Biểu đồ 2.1: Quy mô dân số tỉnh Yên Bái, 2000 - 2010.....	24
Biểu đồ 2.2: Tốc độ tăng quy mô dân số của Yên Bái	25
và một số địa phương	25
Biểu đồ 2.3: Tốc độ tăng tự nhiên dân số, năm 2000 - 2010.....	26
Biểu đồ 2.4: Tốc độ tăng quy mô dân số, tăng tự nhiên	27
và di cư, 2000-2010.....	27
Sơ đồ 2.1: Quản lý nhà nước về dạy nghề tỉnh Yên Bái.....	32
Biểu đồ 2.5: Sinh hoạt đoàn thể và đời sống và những nhận xét chung	44
Biểu đồ 2.6: Trang thiết bị dạy nghề lý thuyết và thực hành.....	45
Biểu đồ 2.7: Đánh giá của giảng viên, giáo viên về chương trình	47
và phương thức đào tạo	47
Biểu đồ 2.8: Đánh giá của học sinh, sinh viên tỷ lệ phân giữa lý thuyết.....	48
và thực hành	48
Biểu đồ 2.9: Đánh giá về việc trang bị các kỹ năng mềm cho người học	50
Biểu đồ 2.11: Ứng dụng ngoại ngữ của lao động biết ngoại ngữ	59
Biểu đồ 2.12: Ứng dụng tin học của lao động biết tin học	59
Biểu đồ 2.13: Khả năng gắn bó của người lao động với công ty/	60
đơn vị công tác	60
Biểu đồ 2.14: Tỷ lệ thất nghiệp tỉnh Yên Bái giai đoạn 2005 - 2010.....	74

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Làm thế nào để thúc đẩy KT-XH của tỉnh Yên Bái trong tương lai luôn là câu hỏi lớn được đặt ra cho các nhà quản lý của tỉnh Yên Bái. Với tiềm năng và nguồn lực có hạn, sự phát triển KT-XH của tỉnh đòi hỏi phải có sự cân nhắc, xem xét tính hiệu quả trong việc lựa chọn các công cụ phục vụ cho mục tiêu phát triển. Trong những năm qua, mặc dù đã đạt được những thành tựu nhất định trong phát triển kinh tế - văn hóa, xã hội, đời sống vật chất tinh thần của người dân ngày càng được cải thiện, nhưng Yên Bái vẫn là một tỉnh miền núi nghèo, nguồn lực đầu tư phát triển KT - XH hạn chế, chất lượng nguồn nhân lực thấp, cơ cấu và phân bố nguồn nhân lực chưa hợp lý. Đây là một thách thức lớn cho sự phát triển KT-XH của Yên Bái.

Trong những nhân tố có tác động lớn, giữ vai trò quyết định tới sự phát triển KT-XH của tỉnh Yên Bái trong thời gian qua như: Tài nguyên thiên nhiên, hiệu quả cơ chế quản lý hành chính nhà nước, tính hấp dẫn của môi trường đầu tư,... Trong đó nguồn nhân lực là một trong những nhân tố quan trọng, tác động mạnh mẽ tới sự phát triển KT-XH của tỉnh mà trong đó chất lượng của nguồn nhân lực (được đảm bảo thông qua đào tạo) yếu tố then chốt.

Công tác đào tạo nghề trên địa bàn tỉnh Yên Bái trong những năm gần đây đã có những thay đổi đáng kể, đóng góp tích cực vào sự phát triển KT-XH của địa phương, tuy nhiên tỷ lệ qua đào tạo chung của toàn tỉnh còn đạt thấp, chưa tương xứng với tiềm năng nguồn lực của tỉnh, cụ thể như: Năm 2006, tỷ lệ lao động qua đào tạo chung của toàn tỉnh đạt 26,94%, chỉ có 10,6% lao động qua đào tạo nghề; Thực hiện hết đến năm 2010 tỷ lệ lao động qua đào tạo đạt 35%, trong đó đào tạo nghề đạt 17%, so với các tỉnh lân cận tỷ lệ lao động qua đào tạo nghề của tỉnh ta còn thấp hơn Lào Cai đạt 21,9%, Phú Thọ đạt 22 %, Hà Giang đạt 18,2%... Mặt khác, chất lượng lao động qua